

Francis Feidler

**Artistiek leider
van het IKOB,
Internationaal
Kunstcentrum
van de Duitstalige
Gemeenschap van België,
Eupen**

In het begin der vijftiger jaren was Parijs nog een belangrijk intellectueel centrum: in de kolkende artistieke beroering van die tijd was het streven naar moderniteit zo hevig, dat het bijna als ziekelijk kon worden bestempeld. Het is in deze context dat bij sommige schilders de abstractie evolueerde van een uit de natuur geputten inspiratie, tot een ongebonden spel van vormen, een nieuwe drang naar spiritualiteit en vrijheid. Gelijktijdig hiermee werkte in het naoorlogse Amerika een generatie kunstenaars op het abstracte expressionisme. Hun belangrijkste vertegenwoordigers gingen op zoek naar vormeloosheid, terwijl een kunstenaar als Jackson Pollock met zijn drip-paintings de daad van het schilderen reeds als een Art Performance aankondigde. Hierbij bediende hij zich van een gestueel abstracte schilderkunst.

Bij Yves Zurstrassen ontmoeten wij een radicaliteit die zich uit in een zelden geziene discipline, rigositeit en perfectie. Kunstenaars zoals Ad Reinhardt, Ellsworth Kelly en Mark Tobey zijn in hun streven naar het absolute voor hem geen vreemden. Enkele jaren terug kon men ook bij Zurstrassen de invloed bespeuren van Sam Francis, die met zijn op elkaar gestreken verflagen beelden creëert, die op het doek schijnen te zweven.

Op een bepaald moment ontstaat er een ommekeer bij Zurstrassen. Komt dit door het bewustzijn op de drempel van een nieuwe eeuw te staan? Is het een afrekening met zijn vorige werk? Heeft het werken in een nieuw atelier gezorgd voor een nieuwe stelling en werd een nieuwe balans opgemaakt?

Waarschijnlijk waren al deze factoren voor Yves Zurstrassen aanleiding om op zoek te gaan naar een nieuwe opvatting voor zijn abstracte schilderkunst, een opvatting die het spiegelbeeld moet worden van onze door rationele concepten gestuurde, geglobaliseerde wereld. De mens van deze tijd beweegt zich in een duizelingwekkend tempo over een informatiesnelweg die beheerst wordt door het aan elkaar schakelen van complexe communicatietechnieken. En als er sprake is van nieuwe technologieën, zijn nieuwe uitdrukkingmogelijkheden zowel op het gebied van beelden, taal en denken hier het logische gevolg van. Er verschijnen nieuwe communicatiepatronen, vergelijkbaar met vensters die naar wens geopend kunnen worden.

Zurstrassen heeft een heel jaar de tijd genomen voor het vervaardigen van een serie schilderijen in groot formaat, speciaal voor de tentoonstelling in het IKOB, hedendaagse kunstcentrum in Eupen. Daarbij houdt hij zich aan

Een nieuwe abstractie

het principe van Malewicz dat alle theorie over kunst pas na het kunstwerk komt. Iedere tentoonstelling vormt een nieuw aanbod, een andere performance, een nieuwe bevrijding van zichzelf en van de omgeving. Of, zoals Pierre Soulages het uitdrukt: "Er is geen geloof in de mens opwindender dan het geloof dat aan het product van zijn creativiteit deemoedige aandacht schenkt, in plaats van te proberen het verleden te ontcijferen om een toekomst te vinden die daaraan verwant is."

Hier kan men zich echter de vraag stellen wat er dan ten opzichte van de vroegere expressieve en gestuele abstractie bij Zurstrassen nu veranderd is? En het antwoord luidt: de bewerking van het doek en vooral de manier van benaderen van het productieproces.

Wanneer men kijkt naar de indeling van het doek, en de spreiding in de ruimte van eenvoudige vormen, denkt men zonder twijfel aan de papier collages van Matisse. Zurstrassen situeert zich zeker in de verlenging van deze collages, maar hij vervormt het idee, tot het tegenovergestelde uit te voeren: de *décollage*. Met deze aanpak verlaat hij de schilderkunst niet, hij komt ernaar terug, en door het gebruik van fel contrasterende kleuren of schakeringen, creëert hij een heel bijzondere atmosfeer.

Deze ingewikkelde manier van doen brengt resultaten die geen andere techniek zou kunnen waar maken: de *décollage* van papiervormen die Yves Zurstrassen voorheen in laagjes opplakte en met een wisselende laag olie- verf bedekte vormen nu vlakken op het doek die de indruk geven van verassende panorama's, gezien doorheen zich onverwachts openende vensters.

Deze snel opeenvolgende werkingsfasen op het doek, zowel in ruimte als in tijd, maken de hele originaliteit uit van deze aanpak en vertegenwoordigen perfect zijn aktualiteit. Inderdaad, de potentiële mogelijkheden om zich door deze manier uit te drukken zijn schier eindeloos. Wij zien er hiervan slechts een kleine fractie. Deze nieuwe artistieke vormgeving opent onvoorspelbare horizonten, naar het beeld van onze eigen onzekere globale wereld. In dit opzicht bereikt Zurstrassen in de post-moderne abstractie een nieuwe kwaliteit op het gebied van de elasticiteit van de communicatie.

Het is voor al deze redenen dat we Yves Zurstrassen situeren op de voorposten van een nieuwe abstractie.

Eupen, 2003